

Дневникъ

(стенографически)

на

XIII^{то} Обикновено Народно Събрание.

Втора редовна сесия.

XXIX заседание, срѣда, 1 декемврий 1904 г.

(Открито отъ прѣдседателя г. Д-ръ Т. Гатевъ, въ 2 ч. и 45 м. послѣ пладнѣ.)

Прѣдседателътъ : (Звъни.) Моля г. секретари да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь Д. Ачковъ : (Прочита списъка. Отсъствуватъ г. г. прѣдставителитѣ: А. Арсениевъ, Х. Балабановъ, Т. Божиновъ, Д-ръ С. Възвъзовъ, Д-ръ П. Табурновъ, Г. Згуревъ, Н. Ивановъ, К. Илиевъ, П. Козаровъ, В. Кознички, М. Кривошиповъ, А. Крушковъ, М. Милевъ, Д. Милковъ, Тони Петровъ, О. Сали-Бейовъ, Н. Свиаровъ, С. Славовъ, Т. Теодоровъ, М. Тодоровъ, И. Халачовъ, Ю. Ценовъ, Н. Челингировъ и В. Шошовъ.)

Прѣдседателътъ : Отъ 187 прѣдставители присъствуватъ 163, отсъствуватъ 24; има законното число народни прѣдставители, затуй обявявамъ заседанието за открито.

Бюрото е разрѣшило отпущкъ на слѣдующитѣ г. г. народни прѣдставители: П. Николовъ — 8 дена; Х. Никифоровъ — 10 дена; С. Славовъ — 3 дена; Х. Балабановъ — 10 дена; Г. Поповъ — 8 дена; Н. Свиаровъ — 4 дена и И. Андоновъ — 4 дена.

Постъпило е отношение отъ Министерството на Народното Просвѣщение, съ единъ законопроектъ за изплащане дѣлитѣ платки на учителитѣ въ народнитѣ основни училища отъ държавата.

Постъпило е отношение отъ Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи, при което се прилага законопроектъ за разрѣшение на Казанлъшката община да склучи, въ името и за смѣтка на Казанлъшкото училищно настоятелство, заемъ отъ 20.000 л.

Постъпило е отношение отъ Министерството на Финанситѣ, съ което се прѣпраща прѣдложение, за да се одобри да се освободятъ отъ статистическо право вносенитѣ отъ странство прѣзъ Вар-

ненската митница 710 колета съ топове, книги, военни вещи и пр., подарени отъ Русия за паметнитѣ-музеи.

Друго отношение отъ Министерството на Народното Просвѣщение, при което се прилага законопроектъ за общински заеми за училищни здания.

Отношение отъ Министерството на Финанситѣ, при което е приключено прѣдложение за одобрение доклада и указа, за да се пропуснатъ безъ мито вносимитѣ отъ странство химикалии, препарати, материали и пр., които се изписватъ отъ дирекциитѣ на респективнитѣ училища и служатъ като помагала при ученето, ако не могатъ да се изработятъ въ страната.

Г-нъ Найчо Цановъ има думата.

Н. Цановъ : Една молба, едно малко питане искамъ да отправя къмъ г. Военния Министъръ.

Г-нъ Военниятъ Министъръ заяви тукъ, че Военното Министерство е на разположението на г. г. народнитѣ прѣдставители за нѣкои и други справки. Азъ вече отивахъ въ министерството да направя нѣкои справки по тържни дѣла, които справки ще ми бѣдатъ нужни при обсъждането на бюджета, но тамъ ми се съобщи, че, безъ изричното разрѣшение на г. Военния Министъръ за всѣка една отдѣлна справка, не може да се дава подобна справка. Тѣй щото, азъ моля г. министра да отговори: това е ли въ съгласие съ оная декларация, която той направи тукъ въ Народното Събрание?

Прѣдседателътъ : Г-нъ Военниятъ Министъръ има думата.

Министъръ Генералъ-Майоръ М. Савовъ : Азъ не съмъ правилъ тукъ декларация, че безъ мое

съгласие, безъ мое знание, въ моето министерство може всѣки единъ да тарашува. И г. Цановъ ще се съгласи, че въ архивата на такова едно учрѣждение, каквото е Военното Министерство, безъ разрѣшението даже на Камарата, не може да се тарашува; защото, ако допуснемъ, всѣки единъ отъ народнитѣ прѣдставители, или който и да е, да тарашува, азъ мисля, че може да се узнаятъ много работи, които не е желателно да се узнаятъ. Но, ако г. Найчо Цановъ желае, той всѣкога може да се обърне къмъ мене и онова, което мога да му дамъ, ще му го дамъ съ удоволствие.

Н. Цановъ: Азъ искамъ да направя справки въ такива дѣла, които сж достояние на всички прѣд-приемачи. а именно въ тържнитѣ дѣла за царулитѣ и навущата. Азъ моля, слѣдователно, г. Военния Министръ да направи разпореждане да ми се дадатъ тия справки.

Министръ Генералъ-Майоръ М. Савовъ: Всѣкога, когато се обърнете къмъ мене, понеже съмъ началникъ на учрѣдението, ще ги имате; но къмъ мене трѣбва да се обърнете. Азъ имамъ опрѣдѣлени дни, кога приемамъ, ще се явите и ще получите всичко това, каквото искате.

Прѣдседателъ: Г-нъ Министрътъ на Вътрѣшнитѣ Работи има думата.

Министръ Д. Петковъ: Съгласно съ правилника, не се разискватъ въпроси, които не сж турени на дневенъ редъ. Допуснахме на г. Цанова да говори само затова, понеже той прави кратко питане. Моля да не се вземе туй за правило, защото въ нашия правилникъ нѣма обичай, какъвто имаше по-рано, при всѣко отваряне на засѣдание да се правятъ питання. Ако има нѣкой да прави питане или запитване, да го направи писмено, да го депозира на бюрото и ще дойде врѣме да му се отговори.

Н. Цановъ: За да се не отговори никога.

С. С. Вобчевъ: Аслъ белялия е малко да се правятъ питання!

Прѣдседателъ: На дневенъ редъ имаме:

1) трето четене на: а) прѣдложението отъ Министерството на Финанситѣ за освобождение отъ мито и общински налогъ внесенитѣ отъ странство водопроводни трѣби за снабдяване Духовната семинария и Военното училище съ вода; б) прѣдложението отъ Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи за разрѣшение на Бургазката община да сключи заемъ отъ 1.000.000 л.; в) прѣдложението отъ същото министерство за разрѣшение на Трънската община да сключи заемъ отъ 10.000 л.; и г) прѣдложението отъ Министерството на Обществентѣ Сгради да се платятъ лихви на разни къщи за вагони, купени прѣзъ 1900 г.; и

2) първо четене на: а) прѣдложението отъ Военното Министерство за изменение чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ теги; и б) законопроекта за откриване машинно училище при флота.

Присъщиае къмъ първия прѣдметъ отъ дневния редъ: трето четене на законопроекта отъ Министерството на Финанситѣ за освобождение отъ мито и общински налогъ внесенитѣ отъ странство водопроводни трѣби.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Д. Ачковъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за освобождение отъ мито и отъ общински налогъ внесенитѣ отъ странство водопроводни трѣби.

Членъ единственъ. Одобрява се да се освободятъ отъ мито и отъ общински налогъ внесенитѣ отъ странство и освободени на кредитъ отъ Варненската митница водопроводни трѣби и тѣхнитѣ принадлежности за снабдяване съ вода Духовната семинария и Военното училище въ София.“

Прѣдседателъ: Турямъ на гласуване прочетения законопроектъ отъ Министерството на Финанситѣ за освобождение отъ мито и общински налогъ внесенитѣ отъ странство водопроводни трѣби за снабдяване съ вода Духовната семинария и Военното училище. Моля ония господа, които сж за това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Вториятъ прѣдметъ на дневенъ редъ е: законопроектъ на Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи за разрѣшение на Бургазката община да сключи заемъ отъ 1.000.000 л.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на трето четене.

Секретаръ Д. Ачковъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за разрѣшение на Бургазката градска община да сключи заемъ отъ 1.000.000 л.

Чл. 1. Разрѣшава се на Бургазката градска община да сключи отъ Българската Земледѣлческа Банка заемъ отъ 1.000.000 л. съ 8% годишно лихва, съ срокъ за изплащане 30 години и подъ залогъ на дохода отъ общинскитѣ налози (октроа), беритѣ крѣвнина и кринина, общинскитѣ връхнини и такситѣ отъ водата слѣдъ довеждането ѝ въ града.

Чл. 2. Паритѣ отъ тоя заемъ, като се извадятъ 80.000 л. лихва за първата година, ще се употребятъ изключително за слѣднитѣ нѣща: а) 420.000 л. за довеждане въ града вода за пиене, заедно съ отчуждаване мѣстата, прѣзъ които ще мине водопроводътъ; б) 150.000 л. за изплащане дълга на общината къмъ Българската Народна Банка; в) 50.000 л. за съграждане изгорѣлото общинско здание; г) 120.000 л. за регулиране главнитѣ улици

и площади; д) 150.000 л. за канализиране частъ отъ града, и е) 30.000 л. за изплащане дълговетѣ на общината къмъ разни лица.

Чл. 3. Заемътъ ще се тури веднага на разположение на общината и ще се отпусна отъ банката по слѣдния редъ: а) сумата за Българската Народна Банка ще се отпусне веднага; б) сумата за изплащане дълговетѣ къмъ частни лица — слѣдъ като тѣ се приведатъ въ извѣстность, по рѣшение на общинския съвѣтъ, утвърдено отъ окръжния управителъ; в) сумата за водопровода, регулацията, канализацията и съграждане общинското здание — по ситуации само за извършени работи, по рѣшение на общинския съвѣтъ, утвърдено отъ окръжния управителъ.

Чл. 4. Заемътъ отъ 1.000.000 л. ще се запише на приходъ и разходъ, споредъ горнитѣ (чл. 2) разирѣбления, въ единъ извърреденъ допълнителенъ бюджетъ, който ще съставлява неотемлима частъ отъ бюджета на общината за 1905 г. и ще бѣде утвърденъ по надлежния редъ. Слѣдъ изтичане бюджетното упражнение (30 юний 1906 г.), ако остане нѣщо отъ заема неизразходвано, то ще бѣде прѣвидено по сѣщия начинъ въ другъ извърреденъ бюджетъ, като допълнение къмъ бюджета за 1906 г.

Чл. 5. Доходътъ отъ заложенитѣ срѣщу заема общински приходи ще се внася отъ държавното съкровище и закупвачитѣ направо въ банката, която, слѣдъ като прихване онова, което е нужно за лихва и погашение на заема, ще внася остатъка въ общинската каса. Общинскиятъ бирникъ ще минава по счетоводнитѣ книги паритѣ, одържани отъ банката.

Прѣседателътъ: Полагамъ на гласуване законопроекта за разрѣшение на Бургазката градска община да склучи заемъ отъ 1.000.000 л. и моли ония господа, които сѣ за приemanето му изцѣло, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Слѣдующиятъ прѣдметъ отъ дневния редъ е трето четене на законопроекта за разрѣшение на Трънската градска община да склучи заемъ отъ 10.000 л.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Д. Ачковъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за разрѣшение на Трънската градска община да склучи заемъ отъ 10.000 л.

Чл. 1. Разрѣшава се на Трънската градска община да склучи отъ Българската Народна Банка единъ заемъ отъ 10.000 л., съ срокъ за изплащане 10 години и подъ залогъ на прихода, принадлежащъ се на сѣщата община, отъ общинскитѣ налози (октроа), събирани отъ държавата.

Чл. 2. Паритѣ отъ тоя заемъ ще се впишатъ на приходъ и разходъ въ бюджета на Трънската община за 1905 г. и ще се употрѣбятъ изключи-

телно за докарване вода и направа нови чешми въ гр. Трънъ. Отпуцането имъ ще стане само слѣдъ като се отдаде на търгъ прѣдприятието.

Прѣседателътъ: Турямъ на гласуване законопроекта за разрѣшение на Трънската градска община да склучи заемъ отъ 10.000 л. и моли ония господа, които сѣ за приemanето му изцѣло, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Слѣдующиятъ прѣдметъ отъ дневния редъ е трето четене на законопроекта отъ Министерството на Общественигѣ Сгради, Пѣтищата и Съобщенията да се платятъ лихви на разни къщи за вагони, купени прѣзъ 1900 г.

Д. Христовъ: Г-нъ прѣседателю! Понеже г. Министърътъ на Общественигѣ Сгради не е тукъ, менѣ ми се струва, че ще бѣде неудобно да се чете сега това прѣдложение.

Прѣседателътъ: На трето четене е законопроектътъ, г-нъ Христовъ.

Д. Христовъ: Макаръ.

Секретаръ Д. Ачковъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за изплащане на фабрицитѣ по доставката на вагони за държавнитѣ желѣзници, поржчани прѣзъ 1900 г., лихви за просрочено врѣме, а именно: на Wegmann et C-ie Wagonfabrik въ Kassel по 8% — 25.417.32 л.; на Ganz et C-ie въ Budapest по 6 1/2% — 11.268.46 л. и на Schlick'sche Eisengisserei und Wagonfabrik въ Budapest 6% — 10.240.42 л.

Членъ единственъ. Разрѣшава се да се изплатятъ на фабрицитѣ по доставката на вагони за държавнитѣ желѣзници, поржчани прѣзъ 1900 г., лихви за просрочено врѣме, а именно: на Wegmann et C-ie Wagonfabrik въ Kassel по 8% — 25.417.32 л.; на Ganz et C-ie въ Budapest по 6 1/2% — 11.268.46 л. и на Schlick'sche Eisengiesserei und Wagonfabrik въ Budapest 6% — 10.240.42 л.

Прѣседателътъ: Моля г. г. народнитѣ прѣдставители, които приематъ изцѣло законопроекта тѣй, както се прочете, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Слѣдующиятъ прѣдметъ отъ дневния редъ е първо четене на законопроекта отъ Военното Министерство за измѣнение чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ Д. Ачковъ: (Чете.)

„Обяснителна записка

къмъ прѣдложението за измѣнение на чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби отъ 1898 г.

Въ стария законъ за устройството на въоръженитѣ сили размѣрътъ на военния данъкъ бѣше опрѣ-

дѣленъ отъ 10 до 500 л. и съгласно чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби е подраздѣленъ на 15 разреда, както слѣдва: I разредъ 500 л., II разредъ 400 л., III разредъ 325 л., IV разредъ 250 л., V разредъ 200 л., VI разредъ 175 л., VII разредъ 150 л., VIII разредъ 125 л., IX разредъ 100 л., X разредъ 80 л., XI разредъ 60 л., XII разредъ 45 л., XIII разредъ 30 л., XIV разредъ 20 л. и XV разредъ 10 л.

Въ новия законъ за устройството на въоръженитѣ сили (чл. 6), приетъ въ миналогодишната сесия на Народното Събрание, размѣрътъ на военния данъкъ е опрѣдѣленъ отъ 10 до 1.000 л., вслѣдствие на което ставаше необходимо да се измѣнятъ и размѣритѣ на разредитѣ на данъка, прѣдвидени въ чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби. Понеже новиятъ законъ за устройството въоръженитѣ сили се прилага и къмъ набора отъ 1904 г., то явяваше се нужда това измѣнение въ чл. 95 да се направи прѣди почване дѣйствиата на върховнитѣ провѣрочни комисии, та да се приложатъ новитѣ размѣри на разредитѣ и къмъ младежитѣ отъ този наборъ, подлежащи на облагане съ воененъ данъкъ. Прѣдъ видъ на това, азъ внесохъ прѣдложение за това измѣнение въ Министерския Съвѣтъ, който съ XX-то си постановление прие това измѣнение, а съ височайши указъ № 58 отъ тази година се утвърдиха и обявиха новитѣ размѣри на данъка. За да може това измѣнение да получи формата на законъ, внасамъ въ настоящата сесия на XIII-то Обикновено Народното Събрание, за разглеждане и утвърждение, прѣдложение за измѣнение чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби.

Ст. София, 16 ноемврий 1904 г.

Воененъ Министъръ, почетенъ флигель-адютантъ, отъ Генералния щабъ,

Генералъ-Майоръ Савовъ.

Прѣдложение

за измѣнение на чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби отъ 1898 г.

Членъ единственъ. Военниятъ данъкъ се подраздѣля на 15 разреди, както слѣдва:

I	разредъ	1.000	л.
II	"	850	"
III	"	700	"
IV	"	550	"
V	"	450	"
VI	"	350	"
VII	"	250	"
VIII	"	200	"
IX	"	150	"
X	"	100	"
XI	"	75	"
XII	"	50	"
XIII	"	30	"
XIV	"	20	"
XV	"	10	"

Това измѣнение да се приложи и за набора отъ 1904 г."

Прѣдседателътъ: Г-нъ Бобчевъ има думата.

С. С. Вобчевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ собствено станахъ не да правя нѣкакви възражения, нито пъкъ да извиквамъ обсъждания по този законопроектъ, а само да поискамъ нѣкои обяснения, които надѣвамъ се, почитаемииятъ г. Министъръ на Войната ще бѣде добъръ да даде. Тѣзи обяснения сж слѣдующитѣ. Отъ обяснителната записка къмъ прѣдложението се вижда, че увеличението размѣра на този данъкъ до размѣръ на 1.000 л. е станало вече въ новия законъ за устройството на въоръженитѣ сили, който се гласува миналата година въ Народното Събрание. Посетитѣ се вижда, че оттогава взело се е едно постановление отъ Военното Министерство, което съ прѣдложение е било внесено въ Министерския Съвѣтъ и тоя послѣдниятъ е приелъ извѣстнитѣ разреди, 10 разреда, отъ които най-горното мѣсто е 1.000 л. А пъкъ туй измѣнение, което Министерскиятъ Съвѣтъ е направилъ, е било издадено съ княжески указъ и казва се, че по този начинъ за набора отъ 1904 г. това измѣнение, новитѣ тѣзи категории ще се прилагатъ. Противъ туй, разбира се, не може да се казва нищо. Веднажъ законътъ е отъ по-ранна дата, веднажъ законътъ влиза въ сила и на най-горната категория, щомъ като е турено 1.000 л., то би могло—макаръ че щѣше да бѣде по-правилно туй разпрѣдѣление, както се внася сега, да се чакаше, да се внесе въ Народното Събрание, че тогазъ да се тури въ дѣйствие — въ всѣки случай, обаче, тѣй както е изтълкувано, да приемемъ за една минута, че би могло така да бѣде; но азъ отивамъ сега по-нататъкъ и питамъ: може ли туй сѣщото прѣдложение за измѣнение да се прилага и за наборитѣ отъ 1903 г., отъ 1902 г., съ други думи, може ли да се даде на самия законъ обратна сила и може ли туй измѣнение, което сега ние ще гласуваме, което сега ние ще приемемъ и което е вече издадено съ указъ, може ли то да има обратна сила? На този въпросъ азъ ще помоля почитаемиия г. министъръ да ми отговори и подиръ туй ще кажа нѣколко думи.

Прѣдседателътъ: Г-нъ Военниятъ Министъръ има думата.

Министъръ Генералъ-Майоръ М. Савовъ: Обратна сила законътъ не може да има, но размѣритѣ, прѣдвидени въ настоящия законъ, ще се приложатъ къмъ всички ония младежи турци, които прѣди сж били обложени по старитѣ размѣри.

С. С. Вобчевъ: Тѣй че, турцитѣ ще бѣдатъ облагани и за миналитѣ години.

Министъръ Генералъ-Майоръ М. Савовъ: Не за миналитѣ, а отъ 1904 г. нататъкъ; тѣ сж увол-

нени, разбира се, по-рано, но е трѣбвало да плащатъ по разпрѣдѣленията на закона отъ 1898 г., понеже дотогава, знаете, че нѣмаше законъ, който да постановява освобождение завинаги отъ военната служба. Законътъ, обаче, на Генералъ Паприкова прѣдвиждаше да се намали контингентътъ или да се опрѣдѣли точно ежегодниятъ контингентъ, който трѣбва да постѣива въ войската, останалото се освобождаваше по негодностъ завинаги отъ служба. Сега, тѣзи, които се освобождаватъ по негодностъ завинаги, сѣ обложени съ единъ воененъ данѣкъ; съгласно постановленията на тоя законъ, обаче, тѣзи именно, които сѣ освободени по постановленията на него законъ и сѣ обложени съ данѣкъ, опрѣдѣленъ въ закона отъ 1898 г., за тѣхъ ще има обратна сила законътъ въ тая смисълъ само, че не за годинитѣ, които сѣ вече минали, а за бѣдѣнитѣ, новитѣ размѣри ще се приложатъ и сирѣмъ тѣхъ. Така напр., тѣзи, които сѣ били обложени, да кажемъ, отъ първи разредъ съ данѣкъ 500 л., сега отначалото на 1904 г. ще плащатъ по новия законъ 1.000 л. Назадъ законътъ нѣма да има сила, обаче за въ бѣдѣце, за слѣдующитѣ години: 1904, 1905 и т. н., разредитѣ сѣ пакъ 15, обаче, размѣритѣ сѣ различни; тѣзи, напр., които сѣ били освободени и обложени съ данѣкъ по третия разредъ за 1904 г. нѣма да плащатъ по третия разредъ 325 л., а ще плащатъ по третия разредъ 700 л., а за 1900, 1901, 1902 и 1903 г. — по стария законъ.

Прѣседателъ: Г-нъ Бобчевъ има думата.

С. С. Бобчевъ: Ще ли ми позволи тогазъ г. Министерътъ на Войната малко по-лесно да формулирамъ това, което се разбира отъ неговитѣ думи? Законътъ нѣма обратно дѣйствиe.

Министъръ Генералъ-Майоръ М. Савовъ: Тѣй.

С. С. Бобчевъ: Това е общо положение, и не можеше да бѣде инакъ. Законътъ ще се приложи, като обратно прилаганъ, само за онѣзи турци, които сѣ били обложени по-напрѣдъ съ извѣстенъ данѣкъ, но които, по съображенията, които изказа той, ще трѣбва сега само за 1904 г. да се обложатъ, съгласно съ тѣзи разреди, които се посочватъ тукъ, и никакво друго обратно приложение нѣма да има.

Министъръ Генералъ-Майоръ М. Савовъ: Да.

Министъръ Д. Петковъ: Тѣй.

Прѣседателъ: Г-нъ Министерътъ на Вътрѣшнитѣ Работи има думата.

Министъръ Д. Петковъ: Азъ искамъ да отговоря на г. Бобчева само 2—3 думи за неговитѣ конституционни придирчивости. Ако вникнете добрѣ, въ прѣдложенieto го има: законътъ за въоръженитѣ сили дава право да се опрѣдѣлятъ тѣзи размѣри,

а въ закона за носене военнитѣ тегоби има помалки размѣри и г. Военниятъ Министеръ, като щѣше да прави наборъ, естествено, влѣзе въ Министерския Съвѣтъ съ едно прѣдложение и каза: въ закона за въоръженитѣ сили има такава и такава разпрѣдѣление, обаче, законътъ за носене военнитѣ тегоби друго говори, затуй да вземемъ едно рѣшение да се прилага и ще го внесе въ Народното Събрание за одобрение. Абсолютно никаква неправилностъ нѣма, защото законътъ за въоръженитѣ сили прѣдварително разрѣшава този въпросъ. Да се вотира.

Прѣседателъ: Поставямъ на гласуване законопроекта за измѣнение чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби и моля онѣзи господа, които го приематъ по принципъ, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Министъръ Д. Петковъ: Азъ моля да стане и второто му четене сега.

Прѣседателъ: Има прѣдложение да стане сега второто четене на законопроекта. Моля господа, които приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретаръ Д. Ачковъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за измѣнение на чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тегоби отъ 1898 г.“

Прѣседателъ: Турямъ на гласуване заглавието на закона и моля ония господа, които сѣ за приемането му, да си вдигнатъ рѣката. (Болшинство.) Приема се.

Секретаръ Д. Ачковъ: (Чете.)

„Членъ единственъ. Военниятъ данѣкъ се подраздѣля на 15 разреда, както слѣдва:

I	разредъ	1.000 л.
II	„	850 „
III	„	700 „
IV	„	550 „
V	„	450 „
VI	„	350 „
VII	„	250 „
VIII	„	200 „
IX	„	150 „
X	„	100 „
XI	„	75 „
XII	„	50 „
XIII	„	30 „
XIV	„	20 „
XV	„	10 „

Това измѣнение да се приложи и за набора отъ 1904 г.“

Прѣдседателътъ: Моля, които приематъ прочетения членъ единственъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Въ слѣдующето засѣдание ще бѣде туренъ законопроектътъ на трето четене.

Пристъпваме къмъ слѣдующия прѣдметъ отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта отъ Военното Министерство за откриване машинно училище при флота.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Д. Ачковъ: (Чете.)

„М о т и в и

къмъ законопроекта за признаване машинното училище при флота за сръдно техническо учебно заведение и свършившиятъ пълния курсъ на това училище — за матуриранти.

Извѣстно е, че при флота състои машинно училище. Съгласно правилника на училището, въ него се приематъ ученици-доброволци най-малко съ трикласно гимназиално образование. Въ послѣднитѣ години, по причина на голѣмъ напливъ отъ желающи, въ училището сж приети ученици съ четирикласно и по-горно гимназиално образование.

Курсътъ на училището е петъ години: три години теория и двѣ практика.

Въ периода на теоретическото обучение се прѣминаватъ по програмата на пълнѣ гимназиалнѣ курсъ слѣдующитѣ общеобразователни прѣдмети: аритметика, алгебра, геометрия, тригонометрия, физика и български езикъ, а специални прѣдмети напълно: морско дѣло, морска хигиена, теоретическа механика, парни машини, разни двигатели (газови, водни и вѣтърни), трюмна хидравлика, огнетръбни и водотръбни котли, технология и съпротивление на металитѣ, електротехника и машинно чертане.

Подиръ този три-годишенъ курсъ, ученицитѣ прѣкарватъ практическия — като машинисти по катеритѣ, параходитѣ и работилницитѣ на флота и понеже, слѣдъ навършването на петтѣ години (три теория и двѣ практика), машиниститѣ сж задължени да служатъ още една година свѣрхсрочна служба, то и практическиятъ курсъ възлиза на три години.

Свършившиятъ това училище младежи, по своята подготовка могатъ да слѣдватъ висши специални учебни заведения, тъй като програмата въ нищо не отстаива прѣдъ тази на сръднитѣ технически училища въ странство, а въ сравнение съ нашитѣ сръдни учебни заведения, горниятъ курсъ е на двѣ години повече (§ 122 отъ закона за народното просвѣщение).

Прѣдъ видъ на изложеното, ще бѣде законно и справедливо да се признае машинното училище при флота за сръдно техническо учебно заведение и свършившиятъ съ успѣхъ пълния курсъ на това училище да се признаватъ за матуриранти, съ което

ще се даде възможностъ на нѣкои отъ тѣхъ да слѣдватъ висши специални технически учебни заведения, за да могатъ да разчитатъ и-на нѣкои по специалността имъ държавни служби, като хора, които иматъ всичкитѣ условия за това.

По горнитѣ съображения, моля Събранието да даде на правителството исканото въ случай съгласие, като приеме прѣдложения законопроектъ.

София, ноемврий 1904 г.

Воененъ Министъръ, почетенъ флигель-адютантъ, отъ Генералния щабъ,

Генералъ-Майоръ: Савовъ.

Законопроектъ

за откриване машинно училище при флота.

Чл. 1. Да се открие машинно училище при флота съ права на сръдно техническо учебно заведение.“

Прѣдседателътъ: Полагамъ на гласуване законопроекта за откриване машинно училище при флота и моля ония господа, които сж за приемането му по принципъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Има думата г. Министърътъ на Вжтрѣшнитѣ Работи.

Министъръ Д. Петковъ: Азъ ще моля да стане и второто му четене сега.

Прѣдседателътъ: Има прѣдложение да стане и второто четене на този законопроектъ сега. Моля които приематъ това прѣдложение да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Д. Ачковъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за откриване машинно училище при флота.“

Прѣдседателътъ: Моля, които приематъ заглавието на законопроекта да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Секретарь Д. Ачковъ: (Чете.)

„Чл. 1. Да се открие машинно училище при флота съ права на сръдно техническо учебно заведение.“

Прѣдседателътъ: Моля, които приематъ чл. 1 да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. Съ това се изчерпва дневниятъ редъ, г-да народни прѣдставители.

Има думата г. Министърътъ на Вжтрѣшнитѣ Работи.

Министъръ Д. Петковъ: За идущето засѣдание ще моля да се тури на пръвъ дневенъ редъ на първо четене законопроектътъ за изплащане заплатитѣ на учителитѣ въ народнитѣ училища, който сега се съобщи, подиръ това законопроектътъ за общинскитѣ заеми за училищни здания и другитѣ

предложения, които има. Моля така също, ако съ постъпили бюджетитѣ, да отидатъ въ комисията.

Прѣседателъ: Съобщавамъ на г. г. народнитѣ прѣдставители, че съ постъпили: бюджето-проектитѣ на Върховното Правителство, на Върховната Сметна Палата и на Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи.

Министъръ Д. Петковъ: Тѣ ще бждатъ пратени по реда си въ комисията и когато бжде прѣдставенъ балансътъ, днесъ-утрѣ, тогава ще станатъ общитѣ дебати.

Прѣседателъ: За идущето засѣдание на дневенъ редъ ще бждатъ поставени: на първо че-

тене законопроектътъ за изплащане заплатитѣ на учителитѣ отъ основнитѣ училища, вториятъ прѣдметъ ще бжде законопроектътъ за общинскитѣ заеми за училищни здания и на трето четене законопроектътъ за изменение чл. 95 отъ закона за носене военнитѣ тежоби и законопроектътъ за откриване машинно училище при флота.

Министъръ Д. Петковъ: Идущето засѣдание ще бжде въ петъкъ, споредъ привилгика.

Прѣседателъ: Засѣданието ще бжде въ петъкъ.

Засѣданието се вдига.

(Вдигнато въ 3 ч. и 30 м. слѣдъ пладѣв.)

Прѣседателъ: Д-ръ Т. Гатевъ.

Подпрѣседатели: { Д. Петковъ.
Д-ръ П. Гудевъ.

Секретари: { Д. Ачковъ.
Д-ръ И. Момчиловъ.

Началникъ на Стенографическото бюро: Т. Гълъбовъ.